

Nr 57

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 4 § förordningen den 3 juni 1960 (nr 258) om utjämningskatt å vissa varor; given Stockholms slott den 4 mars 1966.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning angående ändrad lydelse av 4 § förordningen den 3 juni 1960 (nr 258) om utjämningskatt å vissa varor.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

För att täcka kostnaderna i samband med prisutjämnningen på vissa livsmedelsprodukter föreslås i propositionen att utjämningskatten den 1 juli 1966 höjs från 50 till 60 öre per kg.

Förslag
till
Förordning
angående ändrad lydelse av 4 § förordningen den 3 juni 1960 (nr 258) om
utjämningskatt å vissa varor

Härigenom förordnas, att 4 § förordningen den 3 juni 1960 om utjämningskatt å vissa varor skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4 §.

Skatten utgår med 50 öre för kilogram. I varans vikt inräknas sådant förefintligt emballage med vilket varor av ifrågavarande slag försäljas i detaljhandeln.

Skatten utgår med 60 öre för kilogram. I varans vikt inräknas sådant förefintligt emballage med vilket varor av ifrågavarande slag försäljas i detaljhandeln.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1966. Äldre bestämmelser gälla dock alltjämt i avseende på förhållanden som hänföra sig till tiden före ikraftträdandet.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 4 mars
1966.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, KLING, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *höjning av utjämningskatten å vissa varor* och anför.

I sin framställning rörande anslag för budgetåret 1966/67, m. m., tog *jordbruksnämnden* upp bl. a. frågan om kostnaderna för prisutjämnningen för vissa varor. I anledning härav har *kontrollstyrelsen*, efter remiss, avgett utlåtande angående storleken av den med prisutjämnningen sammanhängande utjämningskatten. Över kontrollstyrelsens utlåtande har *yttranden* avgetts av generaltullstyrelsen, statens jordbruksnämnd och kommerskollegium. Kommerskollegium har bifogat yttranden från Sveriges kemiska industrikontor, Sveriges choklad- och konfektyrfabrikantförening samt Sveriges grossistförbund.

Förslag och yttranden

Enligt förordningen den 3 juni 1960 (nr 258) om utjämningskatt å vissa varor skall sådan skatt erläggas för vissa varor, som tillverkas i Sverige yrkesmässigt för försäljning eller införs till landet. Hit hör choklad- och konfektyrvaror (med visst undantag) samt wafers och biscuits. Skatten utgår med 50 öre per kg.

Utjämningskatten infördes år 1960 i syfte att täcka kostnaderna för den prisutjämnning beträffande vissa livsmedelsprodukter som då inrättades. I kostnadsberäkningarna för denna inräknades därvid också visst inkomstbortfall på grund av minskade skatteintäkter vid systemets inrättande. Prisutjämnningen avser att underlätta den tullavveckling som skall genomföras inom EFTA. Genom förfarandet ges de inhemska producenterna möjlighet att få tillgång till råvaror för sin tillverkning till världsmarknadspris utan hinder av den högre prisnivån i Sverige som är en följd av jordbruksregleringen. Prisutjämnningen avser råvarorna socker, glykos, fettvaror, mjöl och mjölk.

Skattskyldig tillverkare skall i princip månadsvis till kontrollstyrelsen av-

ge deklaration över sin tillverkning av skattebelagda varor. I deklarationen yrkar tillverkaren samtidigt utjämningsbidrag för de råvaror som använts vid tillverkningen och för vilka han är berättigad att erhålla sådant bidrag. Kontrollstyrelsen erhåller periodvis från jordbruksnämnden belopp motsvarande de prisutjämningsbidrag som tillgodoförts skattskyldiga.

Kostnaderna för råvaruprisutjämnningen på jordbruksområdet bestrids från förslagsanslag för prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. För budgetåret 1965/66 har för dessa kostnader anslagits ett belopp om 60 milj. kr.

I sin framställning rörande anslag för budgetåret 1966/67 beräknar *jordbruksnämnden*, att kostnaderna för prisutjämnningen för innevarande budgetår kommer att överstiga det anslagna beloppet med omkring 3 milj. kr. och sålunda uppgå till omkring 63 milj. kr. Beräkningen grundas på det förhållandet att tillverkningen av berörda varor ökat, vilket bl. a. hänger samman med sänkningen av den särskilda varuskatten på choklad- och konfektyrer den 1 juli 1965. För budgetåret 1966/67 anser nämnden att man bör räkna med ett medelsbehov på omkring 68 milj. kr. Nämnden utgår härvid från att varuvolymen fortsätter att öka och att bidragsbeloppen i viss grad kommer att höjas till följd av en väntad utlösning av det s. k. inflations-skyddet inom jordbruksregleringen. I nämndens framställning den 20 januari 1966 med förslag till provisorisk reglering av priserna på vissa jordbruksvaror, m. m. beräknas kostnaderna för prisutjämningsförfarandet till 69 milj. kr.

Kontrollstyrelsen uttalar för sin del, att skattesatsen vid oförändrade produktions- och prisetförhållanden skulle behöva höjas till omkring 60 öre per kg för att kostnaderna för prisutjämnningen för de utjämningskattebelagda varorna choklad och konfektyrer, wafers och biscuits åtminstone i huvudsak skall bli täckta. Styrelsen påpekar, att av det belopp som av jordbruksnämnden beräknats för prisutjämningsbidragen budgetåret 1966/67 omkring 58 milj. kr. torde falla på de utjämningskattebelagda varorna. Sedan prisutjämningsförfarandet tillkom år 1960 har utjämningskatten gett ett visst överskott varje budgetår. Under senare delen av budgetåret 1964/65 kom emellertid kostnaderna för utjämningsbidragen att överstiga skatteinkomsterna. Styrelsen väntar att så blir fallet även fortsättningsvis. För innevarande budgetår beräknar styrelsen ett underskott på 8,5 milj. kr.

Kontrollstyrelsen framhåller att underskottet sammanhänger huvudsakligen med att bidraget för den i sammanhanget mest betydelsefulla råvaran, socker, successivt måst höjas i avsevärd grad. Utjämningsbidraget för socker varierade under de första åren systemet tillämpades mellan 35 och 45 öre per kg men steg under år 1965 till 70 öre per kg. I prognosen för den kommande utvecklingen utgår styrelsen från att de gällande bidragssatserna i stort sett skall bli bestående. Mot den väntade kostnaden under budgetåret

1966/67 för utjämningsbidrag om 58 milj. kr. skulle med oförändrad skattesats stå en skatteintäkt på omkring 47 milj. kr. Ett underskott på 11 milj. kr. beräknas sålunda uppstå.

Jordbruksnämnden har inte något att erinra mot kontrollstyrelsens beräkningar. Nämnden påpekar dock den ovisshet som råder om den kommande prisutvecklingen för socker, varför en inte obetydlig felmarginal måste tas med i bedömningen.

Även *kommerskollegium* understryker att den viktigaste orsaken till de ökade kostnaderna för prisutjämnningen är de nuvarande låga världsmarknadspriserna på socker. Det anses emellertid osäkert om sockerpriset även fortsättningsvis kommer att bibehållas vid denna extremt låga nivå. Kollegium erinrar om de stora prissvängningar som förekom i sockerpriset för några år sedan. Med hänsyn till de internationella strävandena att stabilisera sockerpriset på en avsevärt högre nivå än den nu rådande anser kollegium att försiktighet hör iakttas i fråga om åtgärder för att korrigera ett läge som grundar sig på nuvarande låga priser. Någon justering uppåt av utjämningskatten anses därför inte böra övervägas förrän det under en längre tid visat sig att influten skatt inte täcker utbetalade prisutjämningsbidrag. Kollegium framhåller vidare att det under nuvarande förhållanden är önskvärt att undvika ökade pålagor på EFTA-varor, även om en skattehöjning kan anses tillåten enligt EFTA-konventionen. Kollegium hemställer därför att kontrollstyrelsens förslag inte skall föranleda någon åtgärd.

Generaltullstyrelsen framhåller för sin del att en höjning av skatten inte erbjuder komplikationer från administrativ eller teknisk synpunkt. Styrelsen påpekar dock angelägenheten av att skattesatsen inte ändras med alltför korta mellanrum.

Departementschefen

Den nu gällande ordningen för prisutjämnning på vissa livsmedelsprodukter infördes vid EFTA:s upprättande och sammanhänger med det förhållandet att tullarna på en rad manufakturade livsmedel avvecklas under det att det med jordbruksregleringen sammankopplade skyddet för råvarorna kvarstår. Prisutjämnningen innebär att man undanröjer den särskilda kostnadsbelastning på grund av jordbruksregleringen, som annars skulle missgynna svenska producenter i konkurrens med företag inom andra EFTA-länder. Detta åstadkoms genom att producenterna kompenseras för skillnaden mellan den svenska prisnivån och världsmarknadspriserna. För finansieringen av bidragskostnaderna såvitt avser vissa av de bidragsberättigade varorna — choklad, konfektyrer, wafers och biscuits — infördes en särskild utjämningskatt.

Beräkningar som gjorts av jordbruksnämnden och kontrollstyrelsen visar — såvitt avser det nu aktuella varuområdet — att ett underskott på 9—10

milj. kr. kommer att uppstå under innevarande budgetår och att underskottet torde stiga till 11 milj. kr. eller mer budgetåret 1966/67. För att täcka ett underskott på 11 milj. kr. skulle enligt kontrollstyrelsen erfordras en höjning av utjämningskatten med omkring 10 öre per kg.

Det beräknade underskottet orsakas främst av att kostnaderna för utjämningsbidragen beträffande socker undergått en betydande stegring, vilket i sin tur sammanhänger med prisutvecklingen här hemma och utomlands. Det är naturligtvis osäkert om det internationella sockerpriset kommer att bibehållas vid nuvarande låga nivå. De höga sockerpriserna för ett par år sedan hade dock sin grund i en speciell krissituation. Även om de nu aktuella strävandena att genom en internationell överenskommelse stabilisera sockerpriserna skulle nå resultat, torde det få anses osannolikt att någon betydande höjning av världmarknadspriset på kort sikt skall äga rum. Vad åter angår den svenska prisnivån för socker torde denna komma att vara i stort sett oförändrad under det kommande budgetåret. Det är sålunda sannolikt att nuvarande höga utjämningskostnader för socker blir bestående tills vidare. Vad beträffar övriga råvaror för vilka utjämnning beräknas har sedan år 1960 bidragsbeloppen stigit även för flertalet av dessa. De sammanlagda kostnaderna för prisutjämnningen torde sålunda tills vidare komma att ligga på samma höga nivå som för närvarande.

Såsom ett par av remissinstanserna framhållit bör i och för sig en ändring av utjämningskatten inte komma i fråga förrän viss säkerhet vunnits i bedömningen av utvecklingen. Det ligger emellertid i sakens natur att någon absolut säkerhet inte kan nås och att man därför alltid måste bygga på ett antagande om den framtida utvecklingen. Enligt min mening talar f. n. all sannolikhet för att kostnaderna för prisutjämnningen med oförändrad utjämningskatt inte kommer att täckas av skatten. En jämkning av skattesatsen ter sig därför motiverad. Liksom hittills bör skatten vara densamma för alla berörda varor. Den nya skattesatsen bör i anslutning till kontrollstyrelsens beräkningar bestämmas till 60 öre per kg. I övrigt vill jag här beträffande det tidigare föreliggande överskottet endast erinra om att utjämningskatten i princip varit avsedd att täcka också ett inkomstbortfall i samband med systemets inrättande och att någon täckning för det underskott som uppkommer under innevarande budgetår inte erhålls.

Jag förordar sålunda att utjämningskatten på choklad- och konfektyrvaror samt wafers och biscuits höjs till 60 öre per kg. Ändring av 4 § utjämningskatteförordningen torde böra ske i enlighet härmed och träda i kraft den 1 juli 1966.

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t i proposition föreslår riksdagen att antaga ett inom finansdepartementet upprättat förslag till *förordning angående ändrad lydelse av 4 § förordningen den 3 juli 1960 (nr 258) om utjämningskatt å vissa varor.*

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Hans Ohlsson